

Gróf Apor István naplója bécsi útjáról.

Bevezetéssel közli: Dr. Biró Vencel.

Az erdélyi fejedelemség korában kevés erdélyi ember fordult meg Bécsben. A magyar Nagyalföldet a török tartotta megszállva, nagy kerülőt kellett tehát tennie annak, aki a Felvidéken át Bécsbe akart jutni. Így Bethlen Miklós, utóbb erdélyi kancellár, 1661-ben Szatmáron, Tokajon, Kassán, Eperjesen, Lőcsén, Bajmócon, Galgócon, Pozsonyon keresztül érte el Bécset. Az erdélyiek inkább Konstantinápolyba jártak. Erdély különben is a török fennhatósága alá tartozott, emiatt a keleti világvárosban sokszor meg kellett fordulniok. Ott szerezték be azokat az árukat, amelyeket Erdélyben meg nem kaphattak s máshonnan drágábban tudtak volna megvenni.

A töröknek Magyarországból való kiűzése után nagyot fordult a világ. Konstantinápoly helyett Bécs lett az erdélyiek bevásárló helye. A felszabadult Erdély nem kapcsolódott bele a magyar közigazgatásba, hanem külön kormányzótestülete, guberniuma alakult, amely közvetlenül a magyar királytól függött. A király Bécsben lakott, oda kellett tehát járnia annak, aki vele beszélni akart. A király mellett német kancellaria, pénzügyi tanács működött, a király erdélyi ügyekben is ezekre hallgatott. Az erdélyi főtisztviségeket viselőknél ezek miatt kellett gyakran Bécsbe menniök, követeket küldeniök. A beállott gazdasági újítások, a katolikusok erőre kapásával történt változások, az Erdélyt megszálló német katonaság eltartása, az ország kormányzása sok tanácskozásnak lettek okozóivá.

A király sokaknak állásokat, birtokokat osztogatott, mások az erdélyi bíróságoktól a királyhoz felebbezték peres ügyüket. Hogy könnyebben célt érjenek, felmentek Bécsbe, járták a miniszterek, pénzügyi tanácsosok szobáit, nem egyszer magával az uralkodóval is beszéltek.

Bécsben idővel már nem is győzték a sok feljárót, kellő helyi ismeret híján sokszor nem is tudtak választ adni, másrészt az erdélyi kormányzótestület is távol volt a királytól, azért Bécsben csakhamar külön erdélyi alkancelláriát szerveztek, amely Erdély és a király között közvetített. Az első alkancellár: Kálnoky Sámuel 1695-ben költözött fel a császári városba.

Ezzel Bécsnek állandó erdélyi lakói is lettek. Két előadó, titkár, irattáros, pénztáros, három íródeák ment fel Kálnokyval. Családjukat is felvitték. Külön-külön szállásokon laktak, hivatalos ügyeiket meg az

Aranyos oroszlánhoz címzett vendéglőben intézték, amelyben az alkancellária helyiségei voltak. Tehát mintha csak a konstantinápolyi kis erdélyi sziget bukkant volna fel a nagy nyugati városban, hogy honfitársait tömegesen magához vonja.

Mert egyesek azért is felmentek Bécsbe, hogy éppen az alkancellária révén jussanak céljukhoz. Másrészt a kérelmezők, külön megbízással járók ezután is fel-feltűntek, mások világot látni, vásárolni, sőt eladni rándultak fel. Bécs nagy város volt, éhes város volt, az erdélyi főurak, kereskedők, sőt erdélyi német tisztek sok ökröt hajtottak fel a bécsi vásárra.

A közlekedést elősegítette, hogy a török kiűzése óta az út nagyon megrövidült. Szilágysomlyón, Debrecenen, Győrön, Pozsonyon át tíz nap alatt meg lehetett járni. Erdélybe is behozták a postát, vagyis postakocsikon utaztak; ezek a postajáratok Erdély egyes vidékeit is behálózták. Brassón, Szebenen, Tordán, Kolozsváron, Zilahon át jutottak Debrecenbe. Kolozsvár és Nagybánya, Szeben és Hátszeg között is járt a posta.

A felmenők leginkább szállókban laktak. Erdélyben ez időben csak Kolozsvárt volt vendégfogadó, Bécs azonban bőven el volt látva vendéglőkkel. E vendéglők többnyire valami állat nevét viselték homlokzatukon. Gróf Csáky István, Brandenburgi Katalin fejedelemsége alatt, a Három kapához címzett vendéglőben napokig lakott, Bethlen Miklós az Aranyos griffbe, máskor az Aranyos récébe szállott. Arany-, fekete-, sárga sashoz, az Arany lúdhoz—kigyóhoz—bárányhoz—ökörhöz—szarvashoz, az Elefánthoz, Fehér kakashoz, Fehér oroszlánhoz, a Medvéhez stb. névre külön-külön vendégfogadók épültek. Más táblákon aranyalma, aranyrózsa, hal, nyúl, hattyú, aranykereszt stb. díszelgett.

A kisebb erdélyi városok, falvak után őseink méltán megbámulták a világvárost amely ez időben a török ostrom szerencsés visszaverése után (1683.) a dicsőség mámorában uszott. Büszkeséggel töltötte el, hogy az idegeneket elkápráztatta. Vienna gloriosa címmel könyvet adtak ki, amely önérzetesen sorol fel mindent, ami a berándulókra hatott.

Bécs városa ekkor még a régi város képét mutatta. Egészséges és sík helyen a Dunához közel feküdt, erős falakkal megerősítve. Erődítményeit széles árok vette körül. Hat kapun át lehetett kijutni a gyümölcsben, szőlőben gazdag vidékre. Három óriási kaszárnyában, rengeteg fegyver közepette, sok katona örködött a város biztonságán. 600.000 ember lakta a várost. Ehhez a nagy számhoz viszonyítva az 1233 lakóház kevésnek tünt fel, azonban a házak nagyok voltak, bennük több család is kényelmesen elhelyezkedhetett. A várfalakon kívül a külvárosban a terjeszkedésnek nem volt semmi akadálya.

A császári várat, a Burgot, külön árok karolta át, külön őrsége volt. Három összefüggő palotát foglalt magában, a császár-király, József ifjabb király és a miniszteriumok számára. Néhány ezer katonája négy kapunál teljesített szolgálatot. Feltűnő épületek voltak még a hercegek, grófok palotái, köztük herceg Esterházy Pál nádoré s a Pálffy grófoké. A paloták száma 50-re is felment.

nák, aranyhajó, éggömb, gyöngyök, poharak, elefántsonthajó, vallásos tárgyak stb. nagy tömegben valának szemlélhetők.

A látogatókat meglepte a sok szép kert. A nagyobb uraknak kertjei az erdélyieknek is feltűntek, ahol pedig a gyümölcsös, veteményes, virágos kertekre sokat adtak. Leglátogatottabb volt akkor is a Prater, amely különleges fáival, változatos rétjeivel, zajos patakjaival, árnyékos helyeivel csalogatta a nézőket. A császár minisztereivel gyakran kereste fel e helyet, hogy ott felüldüljön s vadászgasson.

Ismeretes volt a tenisz, a billiárd, a sakk, a tornajáték, négy labdázó ház volt a városban. Az erdélyiek a színházon kaptak, amely rájuk nézve ujság volt. Erdélyben Bethlen Gábor udvarában fordult meg zsidó szintársulat, de azóta iskoladrámákkal kellett beérniök. Bécsben a jezsuiták színpadán kívül a császári palotában volt színház, amely a darabok változatosságával, kellemességével s szép kiállításával nem kicsiny élvezetet szerzett. A városban még két vígszínház csalogatta az idegeneket. Állatkert lepte meg a szemlélőt, az Aranyos orosz-lánhoz címzett szállóban meg vasárnap és ünnepnapok délutánjain vad és szelid állatokra való vadászatra tanították az embereket.

Ilyen volt Bécs, amikor az erdélyiek kezdtek oda feljárni. E látványosságok köré csoportosul minden megfigyelésük, szórakozásuk. — Egyiket egyik, másikat más dolog kapta meg s aszerint jegyezték föl észrevételeiket. Jóleső érzés, hogy nyitott szemmel jártak a nagy városban, s tapasztalataikról beszámoltak. A külföldi tanulmányutak alkalmával csak átmenő erdélyi diákok rövid feljegyzésein kívül részletesebb tudósítások is szólnak a fennjáró erdélyiek időtöltéseiről. Ezek bepillantást engednek a nagyfontosságú átalakulási korba, amelyben Erdély elnyugtatiasodott, a német szokásokkal, életmóddal megbarátkozott. Bethlen Miklós még majd leesett egy német ház lépcsőjén, mivel különös volt a cipő, amelyet csizma helyett lábára húzott, Apor István inég kigúnyolt egy fiatal nemeset, aki nyáron a mezőn keztyűt viselt, Apor Péter könyvben kesereg a régi erdélyi életmód megszűnésén, de az átalakulásnak már útjába nem állhattak. Az erdélyi német katonasággal való érintkezés is elősegítette a változást.

A Bécsben megforduló előkelő erdélyieket a bécsi udvar is, a főurak is felkarolták. Lipót császár-király igénytelen, egyszerűséget kedvelő ember volt. Kedves napja volt, ha egy-egy szerzetesházban megbédélhetett. Megtörtént, hogy nyakába postakürtöt akasztva tért haza a vidékről. Mindamellet az udvar szórakozásaiban résztvett, amelyekre az erdélyi előkelőség is hivatalos volt. Vadászat, színház, tűzijáték, álarcosbál, külföldi uralkodók s követek fogadása, kihallgatások a leggyakoribb udvari látványosságok, ahová erdélyiek be-bejuthattak. Uraink a bécsi főurakkal összejártak, közösen mulattak. A latin műveltség erdélyit, bécsit összehozott, sehol feljegyzés arról, hogy őseink az érintkezésben alól maradtak. Színvonalon állásukat szép könyvtáraik is igazolják. Vass János 1634-ben írott végrendeletében nagy pénzt érő könyveiről külön intézkedik, Apor Istvánnak csak kolozsvári házában is nagy könyvtára volt, Apor Péter fiai között osztja szét szépeket mondott könyveit.

Az első naplóírók¹ után, akik Bécsről írtak, sorrendben gróf Apor István következik. Az Apor család felemelője, a törökkel szemben mindjárt kezdettől fogva rendületlen Habsburg-párti s a katolikus talpraállás vezető embere. A főkormányiszék tagja, majd kincstartó. A bécsi jezsuitákkal, pénzügyi tanácsosokkal, miniszterekkel állandó összeköttetések tartott fenn. Rengeteg vagyonából templomokra, iskolákra tele kézzel szórta a pénzt, emiatt az udvar előtt is különös kegyben állott. Mint kincstartó s a katolikus restauráció vezetője sokat levelezett. Korának nagy embere, akit állandóan Bethlen Miklóssal együtt emlegetnek.

Apor István 1697-ben gróf Bánffy György gubernátorral s gróf Bethlen Miklós kancellárral együtt ment fel Bécsbe. Kormányzási ügyek, főleg a rengeteg adó, elviselhetetlen katonai terhek rendezése bírta rá az udvart, hogy a gubernium e három főméltóságát tanácskozássra hívja Bécsbe. Apor István e felmenetel eseményeit írja meg Kolozsvárról történt kiindulásuktól oda való visszaérkezésükig. Napról-napra jegyez be valamit, mindig olyan eseményt, amely vele kapcsolatos, szóval naplót vezetett. Nem is írt le mindent, többször csak emlékeztető jeleket helyez el. Önmaga számára tett csak megjegyzéseket, azért munkája nem kidolgozott, nem a nyilvánosságnak szánt. Inkább csak külsőségeket érint, a bécsi tanácskozások lefolyását nem ismerteti, sokszor csak az étkezések helyeiről s teljesen magántermészetű dolgokról ír. Azonban mindezek adalékai a kornak, amelyben kiváló szereplése lezajlott.

Naplójának értéket ad az a körülmény, hogy e három férfiú bécsi útjáról, szerepléséről más terjedelmesebb feljegyzés nincsen. Bethlen Miklós néhány megjegyzésén s egyes hivatalos rendeleteken kívül e napló az egyedüli forrás. A szereplők fontos állása, rangja, uticélja méltán kelti fel figyelmünket s ad értéket e naplónak. Ebből tudjuk meg, hogy Bécs évi adóban másfélmilliót kért, tehát tárgyalások közben sikerült félmillió forintot lealkudniok. Seholy oly bőven nem olvashatunk arról, hogy a bécsi urak mennyire összejártak az erdélyiekkel. Apor gazdasági megfigyelései (kertek, majorok, állatok, vásárok stb.) az erdélyi gazdálkodásra is jellemzők. Az erdélyiek bécsi életébe az eddigiéknél mélyebb bepillantást nyerünk. Az udvari, a városi, a főuri életmódra vonatkozó ismereteink is bővülnek. Nem utolsó szempont,

¹ 1. *Gulácsy* Albert diariuma 1691—1696. *Collectio manusc.* C. J. Kemény, Tomus XXIX. Varia 2. *Czegei Vass György* naplója 1659—1739. *Magy. Tört. Eml. Irók* XXXV. k. Későbbi korból: 3. Br. *Daniel Istvánné* gr. Pekry Polyxena naplója 1745-ből. Kelemen Lajos: Ujabb adattár a vargyasi Dániel család történetéhez 228—245. 4. Br. *Daniel István* naplója u. ez utról. Erdélyi Nemzeti Múzeum levélt. Kolozsvárt, br. Wesselényi levélt. 5. *Gr. Bánffy Györgyné* br. Wesselényi Zsuzsa naplója 1786—1789. *Tört. Lapok* 1875. 6. *Gr. Bánffy* család birtokában levő napló az 1780-as évekből. 7. Figyelmet érdemel *Rhédey László* feljegyzése is 1655-ből. *Magyar Tört. Tár* XVII.

hogy a felhozott adatok Apor Istvánnak saját életére is fontosak, hiszen e célból is jegyeztettek fel.

A napló 1697 november 6-*al* kezdődik. Kolozsvár, Zilah, Szilágy-somlyó, Debrecen, Jászberény, Buda, Komárom, Győr, Bécs volt az útirány. Debrecenben az öregmarha eladásról, Jászberényben az Erdély felé menő bécsi kereskedőkről tesz említést. Budán az Aranyos hajóba szállott. A jezsuiták kollégiuma, a melegfürdő, szép hajó keltette fel érdeklődését. Győrben a marhavásárt figyelte meg. Bécsben rendre járt mindent. Megnézte Szűz Máriának és a Szentháromságnak szobrát, volt a császári olasznyelvű operaelőadáson, a jezsuiták színelőadásán, császári vadászaton, a Burgban lévő kincstárban, a császári kertekben s a sétálóhelyeken. Vallásos ember létére, miként útközben is tette, járt többféle szerzetházban, processziókat nézett végig, a nagyheti szertartásokon résztvett s a császári kincstárban is megfigyelte a vallási tárgyakat. A városban vásárokat szemlélte meg. A szórakozások pihenő napok voltak a sok tanácskozás között, amelyek az erdélyi pénz, adó, termésadó, só s a vallás kérdéseiről folytak. E tanácskozások részben a német urakkal, részben önmaguk között mentek végbe. Kihallgatáson voltak a császárnál, császárnénál is. Számos jeles emberrel ismerkedett össze, akik közül sokat látott szállásán vendégül. Más esetekben ő ment látogatóba. Dolgaik végeztével majdnem teljesen ugyanaz uton, amelyen felmentek, visszatértek Erdélybe.

A sajátkezű, nehezen olvasható írással készített, közben rossz tintával írt napló² szövege, mely az Erdélyi Múzeum-Egyesület levéltárában van elhelyezve, a következő:

Diarium Vien[un]ense.

A[nn]o] 1697.

Isten segítségiből a mi kegyelmes császárunk s koronás királyunk eő felsége felséges parancsolattjából indultam meg Bétsben innen Kolosvárról die [6] Novembr[is].¹

² 20,5 × 29 cm. méretű, vörös borjúbörbe kötött, 2 pár sárga bőrfűző szalagos számozatlan kötet. Az első védőlapján csak levéltári jelzés (N. CCCLIX. Cista LI) és a levéltári pecsét található. Második levelének a lapján van a cím és a jelige. Az erre következő kilenc levelen és a tizedik a lap felső részében négy sorban van maga a napló szövege. Mindjárt ezután 1719–1721. évi különböző gazdasági feljegyzések következnek, azután tizennyolc üres levél jön és utána újra 1719-ből rövid gazdasági feljegyzés. Ezek után harminnyolc üres levél, erre nyolc levelen 1716–20. évi gazdasági feljegyzések, utána végig üres mintegy száz levél. Csak az utolsó védőlevél a oldalán van a következő érdekes feljegyzés: Vienna, 1697. 10. Xbris. G. Marsilli (t. i. Marsigli ezredes) uram számára Erdélyben kel[] vétetni kétszáz végh muszuljt [t. i. posztót], ezinobriumot edgy jó darabot, követ oljat, az melyből az aranyat ronesák. Az muszuljt koloz[s]vári commenda[n]s kezében ke[] szállítani.

¹ Eddig Cserei Mihály írása.

Császár exseralta² locus:

Conspicimus modo, quod durabunt fedora largo

Tempore, nec patriae pax cito [deficiet].³

Die 6. Novembr[is]. Délután megindulván Kolosvárról Isten hirivel mentünk hálni Topa Szentkirályra.⁴ Indultunk Kolosvár[r]ól 3 félórakor, érkezünk estve 8 óra s 3 fertálkor békével.

Die 7. Ebédre mentünk Magyar Egredre, vacsorára Zilajra igen későn által a Meszesen nagy sáros és essős időb[en], holot[t] az koczim is feldölt. Szál[l]ot[t]am Njrj⁵ Sámuelhez, ez nap az thesau[rarius]-ságh felől sokat beszélet[t]ünk hárman.⁶ In[n]en irtam feleség[emne]k és pat[e]r Vizkeletinek.⁷ It[t] dőlt fel az szekér az Meszesen s ki eset[t] Sárp[ataki] ur[am].⁸

8. Mentünk Somlyóra ebédre, ot[t] is háltunk. It[t] szál[l]ásam volt az páter házánál, böcsület[t]el látot[t]. In[n]en is levelet irtam feleség[emne]k. In[n]en ment el Biró⁹ hirem nélkül.

9. Mentünk Margitára estve 6 órakor. Ezen nap sokat nyomorgot[t] B[ethlen] Mi[klós] ur[am] Marczani nevű szekeresével, it[t] végeztük el, hogy az városokon való szál[l]ásadást el ne felejczék. Kémeren szál[l]ván m[e]gh ebédre, előre ment volt Sárpataki ur[am], el vesztet[t]e a gyűrőt. Jó ifiu as[s]z[ony] gazdáia as[s]zonj volt, it[t] az időseb[b] Borsáni Sándor[r]al m[e]gh ismerkedtem.

10. Jöt[t]em Hos[s]zu Pálira. Szál[l]ot[t]am az postamesterhez, ot[t] találtam Hartleben[n]é as[s]z[ony]ot, it[t] Létánál akarták megh fosztani az gubernator ur[am] szakácztát.

11. Jöt[t]em Debrecenb[e]n igen hid[e]gh szélb[e]n, holot[t] is böcsület[t]el acceptalt az város bírása és jól tartot[t]. On[n]an megindulván, et[t]em ebédet az hidnál az Hortobágnál. It[t] mene az bajoskodásával az öregmarha.

12. Jöt[t]em Czegére. Szál[l]ot[t]am az profont házhoz sok komlós korpa közi. It[t] az uton beszéltem az püspök dolgáról, de nem alkhatám. Arokálja¹⁰ it[t] va[gyon].¹¹

13. Jöt[t]em ebédre Poroszlóra. Jól laktam, on[n]a[n] vaczorára Átánra, ros[s]z szál[l]ásom volt, szénát nem találtam. Ide Eger 3 mélyföld, Gjengjös¹² is három. Jászb[e]rin is 3. It[t]találtam az bécsi kereskedő rendeket, hogy mentenek Erdélyb[en].

14. Jöt[t]em ebédre Jászberinb[en], Heves mel[l]et[t] el Apátira,

² Exserare = kivenni, császár által kivett hely.

³ Látjuk most, hogy a szövetkezések hosszú ideig tartanak, a haza békéje sem szűnik meg gyorsan. Largo helyett így írva: largjo.

⁴ E mondat is Cserei írása.

⁵ Nyiri.

⁶ Gróf Bánffy György gubernátor, gróf Bethlen Miklós kancellár, gróf Apor István kincstartó.

⁷ Vizkeleti Zsigmond kolozsvári jezsuita házfőnök és plébános.

⁸ Sárospataki Márton.

⁹ Biró Sámuel.

¹⁰ Aroktó kellene.

¹¹ Három szó olvashatatlan.

¹² Gyöngyös.

Jákóhalmára, it[t] az Lehel kürt[j]ét m[e]gh fu[j]tam, it[t] kezdetik az Jászságh, it[t] töre el az guber[nator] ur[am] koczia, it[t] is kel[l]et[t] hálnom miat[t]a, m[e]gh pirongatám az város biráját, azután job[b] ember volt.

15. Ebédet öt[t]em Szecezb[en], oda érkezet[t] az Serénj regiment, melyet az utb[an] találtam. Jöt[t]em on[n]jan Czabáb[an]. Forzse(?)¹³ birja, 2 malma van. Eb[b]en a falu[ban] háltam. Ma igen ki költünk volt B[ethlen] Mi[klós] ur[amm]al de auctoritate guber[nii] et de thesaurariatu. Ide Buda 2 mélyföld.

16. Jöt[t]em Budára reg[g]el 9 óraker. Az előt[t] 4 órával ment el az fejdelem Eugeniuss¹⁴ és Vandemo[nt] Béczb[en] ágyú lövések alatt[t]. Szál[l]ot[t]am az Aranyos hajóhoz. It[t] m[e]gh jártam az magyar király házat, mind alsó felső várost. Voltam az jezsuitáknál is. Igen szép templomok van, az collegiomot most építik igen szépen. Voltam az meleg feredőben is, it[t] találtam pater Tamást is, szegény Veterany ur[am]¹⁵ papiát. Töb[b]ire sem[m]i halat nem találtam. In[n]en mentek vis[s]za a debreceni lovak. Igazán mondgyák, szép hel[y]t van Buda. Pesten jöt[t]em keresztül, hajót szeb[b] mesterség[g]el csináltat nem lát[t]am.

17. Jöt[t]em Komáromb[an], az posta mesternél szál[l]o[t]a[m]. Igen jó gazda, jó alkalmas[s]ág[g]al volt, jól tartot[t] ebéden. Szál[l]ot[t]am Dorogra, ot[t] is igen jól laktunk. It[t] Komáromot jó reg[g]el m[e]gh nézeltük az Duna partról. It[t] találtuk Lejtnert, c[o]mis[sarius] Ehlenel és Hodvigger. It[t] látam az vas...¹⁶ almát.

18. Jöt[t]em ebédre Győrb[en] az városb[an], az fő postamesternél szál[l]ot[t]unk, böcsület[t]el, jól tartot[t]. It[t] az pater franciscanusok templomát m[e]gh jártam, de az jezsuiták[ná]l nem voltam, mert siet[t]ünk. Színtén sokadalom volt Győrb[en], sok szép marha volt, de senki nem vöt[t]e. Jöt[t]em vaczorára Jagendorfra¹⁷ Ziczi István ur[am] jószágáb[an]. G[róf] Czáki László ur[am] volt az v[ice]generális képe, mivel Ziczi ur[am] Béczb[en] volt.

19. Jöt[t]em ebédre Fisemére¹⁸ az utban igen szép házat lát[t]a[am], Németóvárot[t] és...¹⁹...át, jöt[t]em vaczorára Béczb[en], az nap voltam szemb[en] Komornik ur[amma]l.²⁰

20. Volt nálam ebéden Kálnoki ur[am]²¹ és p(ater) Boronj ur[am].²² Látogatot[t] az herc[e]gh palatinus ur[am],²³ Lihtistajn²⁴ ur-

¹³ Forzsa?, Forsta?, Forste[r]? Olvasása bizonytalan.

¹⁴ Jenő, szavójai herceg.

¹⁵ Veterani Frigyes generalis.

¹⁶ Egy szó olvashatatlan.

¹⁷ Jägerndorf.

¹⁸ Fischament.

¹⁹ Egy név olvashatatlan.

²⁰ Komornik Pál Károly de Kleinburg. Kleinburg néven is előfordul.

²¹ Gróf Kálnoky Sámuel alkancellár.

²² Baranyai.

²³ Herceg Esterházy Pál nádor.

²⁴ Lichtenstein.

[am] és Prajner ur[am].²⁵ Ebéd után mentünk Si-in Brugb[an]²⁶, az kit a királj építet[t], ab[b]an királj épület lesz. It[t] lát[t]am 3 struc madarat, 3 szirjaj keczkét, egy indiaj czirkét és egy africaj szarvast, nem volt ak[k]ora is, mint egy eöz. On[n]at az ló istál[l]óban jöt[t]em, szép lovakot lát[t]a[m] volna, de setét volt. Ma lát[t]am az S[ancta]e 3 [Trinita]tis²⁷ oszlopát is. Ma írtam első levelet Béczből feleség[emne]k.

21. Volt reg[g]el nálam p[ater] Hevenyesi ur[am]²⁸ is. Beszélet[t]em az cancel[l]arius és püspökök dolgáról. Ebéden volt nálam az erdélj cancellar[ius] excepto d[omino] vicecancell[ario]. Volt nálam Szirmaj István ítélőmester ur[am], B[ethlen] M[iklós] ur[am]. Ez nap 5 óraker volta[m] audientia[n] mel[t]óságos Kincki ur[amná]l,²⁹ holot[t] köszöntvén egymást, igrte minde[n] gratjajat és hogy auden[tiat] szerez ő felségénél. In[n]en vis[s]za jöven mentem az Im[m]aculosa imagohoz,³⁰ holot[t] igen sok ember volt. Volt ez nap processio m/14³¹ emberből ál[l]ot[t]. Ma volt sok discursus de cameraticis közöt[t]ünk.

22. Voltunk magunk közöt[t] való conferentján ebéd előt[t] és excerpaltuk az Alvinci ur[am]³² lemenetelétől fogvást való fenmara[d]t dolgokat, de el nem végezhet[t]ük. Ez nap jöt[t] az császár az Boldogságos Szűz képéhez, volt nagy solem[ni]tas, az cardinal celebralt. It[t] lát[t]am első[b]e[n] eő felségét s az udvart. In[n]en mentünk ebédre. Délután 2 óraker Brauner³³ uramhoz, ot[t] ismerkedtem Palm³⁴ ur[am]jal s az ifjab[b] Brainer ur[r]al, ot[t] is secretarius³⁵... ur[r]al. Magával Brainer ur[r]al is ot[t] beszéltem első[ben]. Azután az Veres kapuhoz mentünk guber[nator] ur[am]mal sétálni s Komornik ur[r]al.

23. Ma postanap volt, leveleket írtam az urak[na]k, feleség[emne]k s mások[na]k is. Ma estvéli eöt óraker löt[t] audientia[n] az császárnál eő felségénél. Ma lát[t]am az császárt, császárnét, nagyob[b] leányát s szép dámákat, az palota egészen üres volt, az antikamaráb[an] sem volt tíz ember felet[t].

24. Voltam ebéden Ajpichel³⁶ ur[amná]l. Igen jól tartot[t] s felet[t]éb[b] is ros[s]zul voltam az bortól. It[t] lát[t]am első[ben] Scarnilonit és Brank³⁷ ur[ama]t. Ma jöt[t] be Jabrockiné.³⁸

25. Volt conferentia[n]k magunk közöt[t] az felküldöt[t] punctumok-ról circa politica. Ma estvéli 4 óraker voltunk cardinalis ur[am]nál³⁹

²⁵ Pnajner Miksa Lajos, a pénzügyi kamara elnöke.

²⁶ Schönbrunn.

²⁷ Szentháromság szobor.

²⁸ Hevenessy Gábor jezsuita házfőnök.

²⁹ Gr. Kinsky Ulrich kancellár.

³⁰ Szűz Mária szobor.

³¹ 14 milium, tizennégyezer.

³² Alvinczy Péter ítélőmester.

³³ Gr. Breuner Sigfrid Kristóf sócommissarius.

³⁴ Palm János Dávid, a pénzügyi tanács tagja.

³⁵ A név hiányzik.

³⁶ Br. Aichpichl, a pénzügyi tanács tagja.

³⁷ Brank (Prank) A. V. kamarai titkár.

³⁸ Jabroczy Adámné, Kapi Erzsébet, Apor Istvánnal folytatott birtokperének elintézése végett ment fel.

³⁹ Kollonics Lipót bíboros.

audentián és hatodfél óraker voltunk az czász[ár]nénál audentián, holo[t] szép audientiánk volt, szép 11 dáma és Svarcenbe[r]gh fejedele[m] vit[t] be ben[n]ünket.

26. Ment ő felsége Ebesdorfra vadászni, mü is elmentünk, de mint-hogy az rendet nem tu[d]tuk, ló nélkül csak szekér[r]el mentünk az Dunán által, maga vitetet[t] eő felsége ben[n]ünket, az Dunán tul maga szekerét adat[t]a alánk. Ugy mentünk az vadászatra. Vis[s]za jöven Ebesdorfra, ot[t] jól tartatot[t] s úgy jöt[t]ünk vis[s]za. Öletet[t] eő felsége 25 vaddisznót, 1 rókát löt[t] és egy özet a király. It[t] ismerke[d]-tem Bán ur[amm]al, Forgác Simon, Draskovicz János, Bercejény⁴⁰ uramék[k]lal és p[ater] Dobo[ur]ammal.

27. Voltunk az comédiab[an], kit is az felséges czászárné Sz[ent] Leopold octavájára czináltatot[t]. Olaszul volt az actjo, mind ének[k]el mondot[t]ák.⁴¹ Igen fényes frecventia volt és mil[l]iókb[a] tölt az sok gyémántos öltözet, volt l[e]ghaláb[b] 200 válogat[t] dáma, sok fejedel[me]k, hercegek, grófok, etc. It[t] ismerkedtem Rákóci fejedel[em] as[s]zon[n]yal Aspermontnéval⁴², Velft⁴³ ur[am] is it[t] ült mel[l]jet[t]em. Az királyi archidux és archiduceissák tánczy voltak l[e]ghszob[b]ek és az kis lotaringosé. Ma voltam első[ben] az camara conferentiyán.

28. Voltunk szemb[en] az király köszöntésén és archidux. Ma a[d]ta az aranybáránt⁴⁴ ő felsége az archidux[na]k szép pompával. Igen együt[t] volt az udvar. Ma volta[m] palatjnus ur ebédén, ma ismerkedtem iudex curiae és Apermont ur[amék]kal, ugya[n]az gen[er]alis com[m]issarius[s]al is Prank ur[r]al. Maximilian[us] Ludovicus Prajner...

29. Voltam p[ater] Hevenyesi ur[nál], ot[t] Jabroc[ki]ék, Száva ur[am] és töb[b] dolgairól beszélet[t]em eő k[e]g[ye]lmével, kétszer voltam ot[t] és estve Komornik ur[amm]al sokat beszélet[t]em.

30. Voltam Rabutin[n]é⁴⁵ as[s]z[onyom]ná]l és ebéd után cardinalis urral, it[t] nem tréfából beszéltem eő eminentjáj[áv]al. Ma jártam első[ben] a vásárb[an].

1-ma. Voltam ebédén Rabutin[n]é as[s]z[onyom]nál, ot[t] volt Martinicé as[s]z[onyom], Vratiszlai ur[am], Kaunicé⁴⁶ as[s]z[onyom]. Mind az hárman ot[t] voltunk. Ma voltam szemb[e]n Senyej ur[amm]al.

2-da. Voltam ebédén Komornik ur[amm]al, ot[t] voltak az kamarás urakb[an] 6, estvéli 6 óraker voltunk conferentján cardinál ur[am]ná]l. Jelen volt Kincki, Buceleni,⁴⁷ Palm, Vajszenbergh⁴⁸ uram is. It[t] sok

⁴⁰ Beresényi Miklós.

⁴¹ Amikor Gulácsy Alber; császári színelőadást nézett végig, a darabban Hercules, Jason, Medea voltak a főszereplők. Két óráig tartott, amíg a hazatérő nézők a színházból kivouultak s kocsikra ültek, olyan sokan tekintették meg az előadást. (I. m. 135. l.)

⁴² Rákóczy Julianna, gr. Aspermont-Rockheim Gobertné.

⁴³ Olvasása bizonytalan.

⁴⁴ Az aranygyapjú adásról l. bővebben Vass György naplóját, i. h. 321. l.

⁴⁵ Gr. Rabutin János Lajos generális.

⁴⁶ Kaunitz Miksa Ulrichné.

⁴⁷ Gr. Bucceleni Gyula kancellár

⁴⁸ Weisenberg János Theobald, a pénzügyi tanács tagja.

szép szók után proponálta Kincki ur[am] az másfél millió adást és elhaladot[t] az dol[o]gh magunk közöt[t] való conferentiára.

3-tia. It[t]hon voltam ebéden, az után mentem az Académiáb[an] comédiára. Igen meste[r]séges szép comédia volt.

4-ta. Voltam ebéden az cardinálnál, fris[s]en tartot[t], ma a[d]tam be az tiszték⁴⁹ dolgát. Küldöt[t]em leveleket feleség[emne]k és mások[anak] is.

5-ta. Voltunk magunk közöt[t] való confer[entián] és estve conferentján voltunk, Palm, Komornik volt[ak] jelen, it[t] kezdet[t]ünk az dolgokhoz.

6-ta. Voltam Bethlen Miklós ur[amná]l ebéden, az nap v[o]ltam
....⁵⁰

7-tima. Böjt volt ebédigh, it[t] is confer[entia], magunk közöt[t] voltunk.

8. Let[t] az com[m]issio Palm és Komornik uram jelenlételekb[en]. It[t] ma nem volt tréfa az dol[o]gh az portio felől. Voltak feles vendégeim.

9. Volt nálam Komornik, Kálnoki ur[am]lék s töb[b] böcsületes emberek. Voltam Veteranyné és Martinicéné as[s]z[onyomé]k[ná]l. Voltam elsőb[ben] Kincki ur[amná]l, holot[t] szép audentiám volt, Mikes u[ram]nak it[t] szolgáltam. Ma jártam az sokadalomb[an].

10. Voltam pater Hevenyesi, Buceleni ur[am]nál, és az nap voltam Palm ur[am]nál, Komornik ur[am]nál voltam ebéden. Az nap sok beszédem volt.

11. Voltam Martinicéné as[s]z[onyomná]l.

12. Voltam Rabutin[n]é as[s]z[ony]omnál ebéden és estve conversatjob[an] is ot[t] voltam.

13. Voltunk ki....⁵¹ az lovak látni.

14. Voltam Prajner ur[am]nál.

15. Volt nálam gubernator uram.

16. Volt az com[m]issio gubernator ur[am] szál[l]ásán.

17. Volt az sóról való com[m]issio, ál[l]ot[t] be 9 órakor az gubernator ur[am] szál[l]ásán. Ma halt meg az királné.⁵²

18. Voltam az tárházban, holot[t] sok szépséget, nagy királ[y]i kincset lát[t]am, töb[b]i közöt[t] ami Idvezítő Jesus Christusunk áldot[t] szent vérében és az eő kezét felszegezet[t] vasszeget lát[t]am, azt a feszületet is lát[t]am, aki ak[k]or m[e]gh szólalt Ferdinánd császárnak, mikor l[e]ghnagyob[b] szükségében imádkozot[t] előt[t]e, sok aranj köves egyetmásokat, elefántcsonból, drága kövekből, üvegekből való igen drága edényeket lát[t]am.

19. Voltam az velencei követnél ebéden. Ma temet[t]ék az lengyel királnét nagy proces[s]ioval, 800 papnál töb[b], mindenféle szerzetes. Ma voltam p[ater] Hevenyesi ur[n]ál is.

⁴⁹ Erdélyi főtisztviselők.

⁵⁰ Tovább hiányzik.

⁵¹ Rossz tinta miatt olvashatatlan.

⁵² Lengyel királyné.

20. Az szál[l]ásomon voltam estigh, ak[k]or conferenciára mentem az gubern[átor]hoz. N. B. I[t]t sol[l]icitáltam az regulamot.⁵³

21. Volt nálam gubernator ur[am] sok böczületes emberek[k]el. Vigan laktunk.

22. Voltam szál[l]ásomon.

23. Voltam az kardinálnál.

24. Voltam conferentján az gubernator szál[l]ásán.

25. Voltam gubernator ur[am] szál[l]ásán ebéden és on[n]an az czászár udvarlására mentünk.

26. Voltak szál[l]ásomon a fejedelem, gubernator, cancel[l]ariusok, Komornik, Sz[ent]Iváni László uramék Sz[ent] István poharára.

27. Mentem a fejedelemhez ebédre, de igen ros[s]zul voltam.

28. It[t]hon voltam.

29. Voltam Sarcenburgh⁵⁴ fejedelemnél, az cardinal is ot[t] volt az magyar urak[k]al. 5000 talléros ü[v]egh csészéből it[t]am.

30. Voltam Prajner ur[n]ál, cardinal ur[n]ál. Jó napom volt, estve voltam a fizetómesternél, holot[t] sok szép bolonez[á]gokat lát[t]am.

31. Confer[entia] gubernator ur[ná]l, ak[k]or küldöt[t]ük el Dósát. 1-ma Janu[arii]. Volt nálam Kálnoki ur[am] töb[b] emberséges embe[re]k[k]el.

2-da. Voltam cancellar[ius] Buceleni ur[ná]l ebéden, ot[t] is ot[t] volt cardinal ur[am]. Estve 5 órakor confer[entián] voltam a kamarán.

3-tia. Voltam magunk közöt[t] való conferentján az só véget[t] és estve az camera com[m]issioján.

4-ta, 5-ta. Sohult sem voltam.

5-ta. Voltam Martinienénál vaczorán, ot[t]táncolt Bet[h]len László ur[am] szarka táncot.⁵⁵

6-ta. Voltunk udvarlani fen[n] palotán.

7-tima. Voltam gubernator ur[am]nál ebéden és ebéd után generálné as[s]zo[nyom]nál.

8. Voltak nálam gubernator, Ajpihel, Palm, Brank Majer,⁵⁶ Komornik és cancell[arius] uramék. M[e]gh ütöt[t]em az or[r]omat.

9. 10, 11, 12. Voltam sebesen a házamnál.

13. Indultak az szekerek s kordájék.⁵⁷

14. Voltak az urak nálam az conferentián.

15. Irtam leveleket s küldöt[t]em Erdélyb[en].

16. Voltam gubernator ur[am]nál és költöztem az Sz[ent] Péter piacára más szál[l]ásra.

17. Voltam az Favoritában,⁵⁸ szép kert házok és sokféle olosz gyümölcsfák voltak, szép vízi mesterségek,⁵⁹ halastó, források etc. On[n]an

⁵³ Regula = a kinestartónak adott utasítás.

⁵⁴ Schwarzenberg.

⁵⁵ Összetett lábakkal való tánc.

⁵⁶ Majeren Jakab Theobald, a pénzügyi tanács tagja.

⁵⁷ Kordély, könnyű kocsi.

⁵⁸ Favoritenstrasse, külvárosi rész császári kerttel s kastéllyal.

⁵⁹ Ilyen vizimesterség pl. hogy bármerre nézzen valaki, a víz szembe szökik (Vass György naplója, i. m. 131. l.)

mentem az Ditristan⁶⁰ fejedelem lovaj látni az majorba, derék majora, szép kerti van.

19. Hi[v]tak ebédre Levenburg urhoz, en[n]ek felesége Eszterhási Ferencé.

21. Voltam az szál[l]ásonom és Ajpichel ur[amná]l. N. B.

22. Voltam Rabutjn[n]é generálnénál és Turno ura[mná]l.

23. Irtam leveleket haza, voltam Bet[h]llen Miklós ur[amat] látni.

24. Az szál[l]áson voltam és ak[k]or izente m[e]gh Kincki uram, hogy elő veszi a dolgajukot. Volt gubernator ur[am] a szál[l]ásonom.

25. Volt posta nap és az gubernator] szál[l]ásán kártyázt[am].

26. Voltam a szál[l]áson és estve eötöd fél óraker volta[m] audientján Kincki ur[am]nál. Voltam p[ater] Senyej urammál.

27. Voltam az királné exequiáján.⁶¹ Szép castrum doloris,⁶² szép pompa volt, cardinal pontificalt.

28. Szál[l]ásonom voltam. Nála[m] volt pater Hevenyesi, Kálnoki ur[am] dolgáról beszélet[t]em.

29. Volt posta nap, küldöt[t]em leveleket Erdélyb[en], ma is az exequiára megyek.

30. Vala nálam Brank ur[am], Pál deák és Szakmári ur[am], Teleki ur[am].⁶³ Sokat bolondoskodtak.

31. Voltunk confer[entián] Kincki ur[n]ál, holot[t] sok szép dolgok voltak de rebus Transilvanicis.... volt⁶⁴

Februarjus 1. Voltunk magunk közöt[t] való confer[en]tián.

2. Volt nálam Brank ur[am] ebéden, ebéd után voltam gubernator ur[amná]l conferentián. Nem subscribáltam. N. B.

3. Ujob[ban] voltunk confe[entián] gubernator ur[amná]l, de sem[m]it sem concludáltunk. Voltam ma vicepresses Concín⁶⁵ ur[amná]l.

4. Az szál[l]áson voltam.

5. Posta nap lévén, irta[m].

6. Volt az Te De[u]m laudamus Sz[ent] István templomáb[an], ot[t] volt az egész udvar.

7. Az szál[l]áson voltam ebédigh, ebéd után conferentja az gubernator ur[am] szál[l]ásán. Veszett[t] ös[s]ze velem B[ethlen] M[iklós].

8. Posta nap volt, expediáltam.

9. Voltam só com[m]issarius Prajner Christop ur[ná]l ebéden az urak[k]al együt[t].

10. Vaherporcnál, a lengyel király emberénél voltam ebéden.

11. Marcus Autonyusnál voltam ebéden.

12. Szál[l]ásonom voltam.

13. Kálnoki ur[ná]l voltunk minyájan.

14. Szál[l]ásonom voltam, fluxus miat[t] ki sem mehet[t]e[m].

15. Hasonlóképen ros[s]zul voltam az szál[l]ásonom.

⁶⁰ Herceg Dietrichstein Frigyes főudvarmester.

⁶¹ Requiem, halotti mise.

⁶² Ravatal.

⁶³ Teleki Pál.

⁶⁴ Két szó olvashatatlan.

⁶⁵ Gróf Conzin Volkard János kamarai viceelnök.

16. Gubernator uram vendéglet[t]e a fejedelmeket.
17. Az szál[l]ásomon voltam, kártyáztam, nyertem fl[orenos] 36.
18. Voltam Forste[r]nél.⁶⁶ Vesztet[t]em fl[orenos] 72.
19. Voltam az szál[l]ásomon.
20. Voltam Buceleni ur[amná]l. Jól tartot[t].
21. Voltam confer[entián] gubernator ur[ná]l.
22. Voltam az szál[l]áson, volt nála[m] secr[etarius] Brank ur[am].
23. Voltam Prajner ur[amná]l ebéden.
24. Voltam az szál[l]ásomon.
25. Voltam az szál[l]ásomon.
26. Voltam Kaunie ur[amná]l ebéden.
27. Volt nálam Kálnoki ur[am] töb[b] emberséges ember[ek]kel.
Jöt[t] meg Pál uram.
28. Posta nap, az szál[l]áson, expediálta[m].
Martjus. 1-ma. Szál[l]ásomon voltam.
2-da. Az franciscanusoknál voltam.
3-tia. Voltam az kamara presesnél és Kincki ur[amná]l.
4. Az szál[l]ásomon.
5. Posta nap volt és voltam kardinal ur[amná]l és pater Hevenyesi-
nél.
6. Voltam Hevenyesi ur[amná]l és confer[entia] kamarán.
7. Voltam confer[entián] az gubernátornál.
8. Voltam confer[entián] a presesnél.
9. Voltam az szál[l]ásomon. Volt nálam Brank és Kálnoki uramék.
10. Voltam conferentján az pénz dolgából gubernator ura[mná]l. Volt
nálam Komornik ur[am].
11. Voltam Valstan uramnál és ugyanak[k]or Ajpikel uramnál. Volt
nálam p[ater] Hevenyesi uram.
12. Volt posta nap. Voltam Sz[ent] An[n]ánál.⁶⁷ Igen jól laktam.
Délután confer[entia] az camera presesnél.
13. Voltam confer[entián] gubernator ur[amná]l. Volt nálam az
fejedelem.
14. Voltam szál[l]ásomon. Volt nálam Komornik és pater Hevenyesi
ur[am].
15. Volt posta nap. Voltam cancel[larius] ura[mná]l fő postamester
gróff Par⁶⁸ ur[amm]al az posták felől.
16. Volt nálam Klajnbu[r]gh ur[am]. Voltam az Sz[ent] An[n]ában
misére. Volt az com[m]issio az presesnél a camarán. Holot[t] az thesa[u]r
[ariatus] dif[f]icultasi eligazo[d]tak.
17. Voltam Apermontnál ebéden.
18. Voltam az szál[l]áson.
19. Voltam gubernator ura[mná]l.
20. Voltam eö felségénél.
21. Voltam confer[entián] az camarán.

⁶⁶ Forster Kristóf, pénzügyi főtisztviselő.

⁶⁷ Szent Anna templom s jezsuita rendház.

⁶⁸ Gr. Paar főpostamester.

22. Voltam confer[entián] camer[a]e preses ura[mná]l Kincki ur[am] jelenlétéb[en].

23. Voltam az arzenálb[an] szekér látni.

24. Voltam Buceleni ura[mná]l, ebéd után volt confer[entia] Kincki ura[mná]l.

25. Voltam Kincki ur[amná]l ebéden. N. B.

26. Voltam az Sz[ent] An[n]áb[an].

27. Voltam az czászárnál, ak[k]or mosta a kuldusok lábait szép ceremoniával.⁶⁹

28. Volt nagypéntek, az templomokat, koporsókat jártam. L[e]gh szebb volt a domus profesorab[an], monstrantia ped[ig]h szebb volt az udvari és ursulita apácáknál, az Sz[ent] Istvánban pedig másforma volt a koporsó, ot[t] szebb ceremonia volt.

29. Jártam ujob[ban] másat való templomokat az hostatb[an] Heralauzb[an].⁷⁰

Husvét napia. 30. Voltam Turno ur[amná]l ebéden.

31. Volt conferentia Kincki ura[mná]l az nap. Voltam Svarcenburgh fejedelemnél ebéden. Jól tartot[t].

Április. 1-ma. It[t]hon voltam.

2-da. Posta nap volt.

3-tia. Volt nálam Kálnoki, Komornik s töb[b] böczületes rendek.

4-ta. It[t]hon voltam.

5-ta. Voltam gubernator uramnál.

6-tia. Voltam Komornik urnál. Teme[t]jük Sz[ent] Kereszti⁷¹ ur[am] fiát.

7-tima. Voltam comes Pár ura[mná]l ebéden, on[n]an mentünk az kertében, szép házai vadnak, it[t] ivut[t] sós vizet az ifiu as[sz]zony.

8-va. Voltunk confer[entián] 9 órakor gubernator uram[ná]l.

9. Voltunk confer[entián] Kincki ura[mná]l de rebus religionu[m].

10. Voltam az szál[l]ásomon ebéden. Jártam az favásárt.

11. Volt 10 órakor confer[entia] Kincki uramnál, cardinal uramnál.

12. Volt confer[entia] cardinal ur[amná]l az szászok dolgáról.

13. Voltam camer[a]e preses ura[mná]l vigan.

14. Voltam az szál[l]áson, vendégim voltak.

15. Voltam az Proterb[en].⁷² Sok szarvasok közöt[t] on[n]an mentem az hajókhoz az Dunára.

16. Posta nap volt, szál[l]ásomon volta[m].

17. Voltam az sátorok látni.

18. Voltam a Proterb[en].

19. Posta nap volt, szál[l]ásomon voltam.

20. Voltam magyar cancellarius ura[mná]l, estigh it[t]am.

21. Voltam az szál[l]ásomon, feles vendégem volt, az fesant⁷³ ma a[d]ta nekem keves sógor g[róf] Kálnoki Sámuel ur[am].

⁶⁹ E szertartásról bővebben l. Vass György naplója 318. l.

⁷⁰ Hernalz városrész.

⁷¹ Szentkereszty András, a bécsi erdélyi alkancelláriánál referens.

⁷² Prater, sétatér.

⁷³ Fácán.

22. Voltam az szál[l]áson, volt nálam az fejedelem.
 23. Voltam Slik generalnál, nem írtam, a foga[m] fájt.
 24. Volt az nagy proces[s]io az Sz[ent] Istvánb[an], a császár nem volt ot[t], csak az királj⁷⁴ és archidux, it[t] [v]olt a szép as[s]zonj az folyosón, Mikes Mihál[y]né as[s]z[onyom] forma.
 25. Volt confer[entia] Kincki ur[amná]l.
 26. Volt az arany bárány osztás hos[s]zas ceremoniával eöt személ[nek]. 1. Ekenpegh, 2. Lihtinstajn, 3. gróf Burem(?), 4. gróf Pnajner camer[ale] preses, 5. gróf Tun vet[t]ek arany báránt.
 27. Voltam v[ice]cancellarius ur[amná]l ebéden. Jól laktunk.
 28. Volt nálam gubernator, cancel[arius] ur[am] és a fejedelem ebéden. Ez nap vetet[t]ék be a nagy hajót a Dunáb[a].
 29. Voltunk kertek jární s Lazaretumban.
 30. Posta nap volt.
 1-ma Maj. Az szál[l]áson voltam.
 2. Voltam gubernator és cardinal ura[mná]l.
 3. Voltam az Prajnerne as[s]z[onyom] majorjáb[an], 4 mély föld Bécztól. Jól tartának. Szép majoria van ot[t].
 4. It[t]hon voltam.
 5. Voltam az oroszlányoknál az rézkertb[en].
 6. Voltam cardinalis ura[mná]l.
 7-ma. Voltam camer[ale] preses ur[amná]l s elbucuztam.
 8. Voltam eö felségénél Laxanburgba[n] s el buczuztam eö felségétől. Voltam ebéden Kaunic uramnál eadem [die], Voltam Herlaub[an] Kincki ura[mná]l. N. B.
 9. Bucuztam el az minister ur[t]ól. Volt nálam Turnóné as[s]zonyom.
 10. Vala reménségünk, hogy ma induljunk, de Kincki ur[am] miat[t] nem lehete, ma is csak buczuzódni voltam.
 11. Indultunk Erlaub[an] Kincki urhoz, de el haladot[t] holnapra. Voltam az nuncyusnál.
 12. Isten segítézőgéből indultam ki Béczből dél utan eötöd fél órakor és jöt[t]em hálni késő éteca Ziczi ur[am] falujáb[an] Jagendorfra. Azon éteca vesztet[t]ék el a....⁷⁵
 13. Jöt[em] Neszmőre estvére, ebédet Győrön alól Günjün ⁷⁶ et[t]em ebédet. Fiat ⁷⁷ ur[am] hozot[t] egy bornyat, két pujkát, két pincetok bort.
 14. Budára ebédre. Az estigh it[t]am Pesten az Forster házánál, hálni mentem Kerepesre 12 órakor éj[j]el.
 15. Jöt[t]em Hatvan fele, ebédre Árokszál[l]ására, hálni Poroszlóra.
 16. Jöt[t]em által a Tiszán, hálni jöt[t]em Debrecenb[en].
 17. Jöt[t]em ebédre Margitára, hálni Somlyóra.
 18. Öt[t]em ebédet Somlyón, hálni jöt[t]em Zilajra.
 19. Jöt[t]em Kolosvár[r]a estvére.

⁷⁴ József ifjabb király, utóbb I. József.

⁷⁵ Egy szó olvashatatlan.

⁷⁶ Gyönyő község.

⁷⁷ Fiáth János.